

dr Dariusz Lizak

prezes Krajowej Izby Gospodarczej Przemysłu Rozlewniczego

Za nami trudny rok, przed nami trudny rok

Kończący się 2022 rok jest rokiem historycznie najtrudniejszym w gospodarce od ponad 25 lat. Z tak wysoka inflacją, niepewnością, ryzykiem i w ogóle zmiennością otoczenia gospodarczego wielu z nas nie miało do tej pory do czynienia.

Sytuacja gospodarcza powoduje, że żaden podmiot gospodarczy nie może liczyć na jakąkolwiek stabilizację, a jednocześnie raczej na pewno na istotne zmiany otoczenia w każdym jego obszarze. Mam tu na myśli otoczenie konsumenckie, klienckie, konkurencyjne, prawne i legislacyjne, polityczne i inne. Ledwo co przeszliśmy ze stanu gospodarki pandemicznej w postpandemiczną i nikt z nas nie spodziewał się kolejnego „tsunami” w postaci wojny w Ukrainie i jej skutków społecznych, politycznych i gospodarczych.

Wojna w Ukrainie to przede wszystkim tragedia społeczeństwa ukraińskiego, jednak jej skutki polityczne napędzają wcześniej już zainicjowane mechanizmy inflacyjne oraz uruchamiają inne, związane z dostawami i cenami surowców energetycznych, takich jak ropa, gaz czy węgiel.

Wprowadzenie opłaty cukrowej w okresie pandemii spowodowało znaczący wzrost cen, co bezpośrednio przyczyniło się do wzrostu cen na półkach o ponad 30% i spadku konsumpcji napojów słodzonych cukrem. Wiele firm zrobiło reformulację składu produktów ale nie w każdym przypadku spotkała się ona z akceptacją konsumentów a, jak wiemy, preferencji smakowych konsumentów nie możemy zmienić w krótkiej perspektywie czasowej. Na to wszystko nakłada się rosnąca inflacja w 2022 roku i koszty napojów słodzonych cukrem rosną w perspektywie nieco ponad roku o prawie 100%. Istotnym przykładem są tutaj tzw. „wody smakowe” których wolumen rok do roku spada o ponad 24%.

Rynek wody w 2022 roku, wolumenowo, utrzymuje się na stabilnym poziomie i osiąga wartość ponad 4,1 mld litrów i wartościowo nieco ponad 5,0 mld pln. W okresie pandemii, a szczególnie w czasie lockdownu, rynek zanotował spadki, które w głównej mierze spowodowane były niższą konsumpcją wód w opakowaniach poniżej 1 L których konsumpcja wiązała się z aktywnością pozadomową. W 2022 roku tendencja odwróciła się i widzimy wyraźny wzrost konsumpcji wody w opakowaniach poniżej 1 litra.

Zarówno w kategorii napojów jak i wody widzimy w 2022 roku wzrost konsumpcji w produktach przeznaczonych dla dzieci. Jest to efekt nalożenia się zmian preferencji okresu postpandemicznego oraz wzrostu konsumpcji produktów przeznaczonych dla dzieci w związku napływem dzieci z Ukrainy. Szacuje się, że w Polsce jest obecnie ok. 800 000 dzieci z Ukrainy.

Największym wyzwaniem 2022 r. dla branży napojowej jest galopująca inflacja, której konsekwencje gospodarcze powodują spadek rentowności i poziomu inwestycji. Stosunkowo wolny proces zmian cen produktów, spowodowany wzrostem kosztów produkcji, materiałów, energii elektrycznej i opakowań, jest zbyt wolny aby dostosować się do bieżącej sytuacji ekonomicznej. Inflacja cen napojów na półkach jest niższa niż wzrost kosztów produkcji. Wszystko to powoduje zmniejszenie dochodowości przedsiębiorstw w branży napojowej i w wielu miejscach osłabienie płynności finansowej. Energia elektryczna, gaz i wszelkiego rodzaju media rosną rok do roku o ponad 300% a ograniczenie skutków wzrostu cen energii elektrycznej, poprzez uchwaloną ustawę z dnia 27 października 2022 roku o „środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparcia niektórych odbiorców w 2023 roku”, nie obejmuje wszystkich przedsiębiorstw całej branży rozlewniczej, mimo starań Izby Gospodarczej i innych Organizacji branżowych. Początkiem 2023 roku spodziewany jest dalszy wzrost cen energii elektrycznej oraz innych mediów, co będzie miało wpływ na wszystkie koszty naszej działalności oraz bardzo wysokie prawdopodobieństwo dalszych podwyżek cen napojów, wód i soków.

Innym wyzwaniem, istotnym ze względu na koszty działalności, będzie wprowadzenie dyrektywy dotyczącej opakowań i odpadów opakowaniowych, czyli tzw. dyrektywy SUP (Single Use Plastics) oraz nowych obowiązków wynikających z dyrektywy regulującej Rozszerzoną Odpowiedzialność Producenta w kontekście opakowań, poziomów selektywnej zbiórki opakowań, udziału tworzywa rPET w butelkach plastikowych oraz zastosowania specjalnych nakrętek przymocowanych do opakowania. Wymagania Unii Europejskiej w ww. zakresie dotyczą głównie trzech dyrektyw takich jak dyrektywa (UE)2018/851 z dnia 30 maja 2018 roku zmieniająca dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów, dyrektywa (UE) 2018/852 z dnia 30 maja 2018 roku zmieniająca dyrektywę 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych oraz dyrektywa (UE) 2019/904 z dnia 5 czerwca 2019 roku w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko. Istotnymi założeniami dyrektyw i powstałych projektów ustaw będzie minimalny udział tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu w butelkach na napoje z tworzyw sztucznych o pojemności do 3 litrów a mianowicie 25% do końca 2029 roku w butelkach PET i 30% do końca 2029 roku we wszystkich butelkach na napoje. Wymóg ten będzie obowiązywał od 2025 roku, zgodnie z założeniami dyrektywy. Obowiązek trwałego przymocowania pokrywek i wieczek do pojemników na napoje obowiązywać będzie od 1 lipca 2024 roku. Dyrektywy przewidują obowiązki osiągnięcia corocznego poziomu selektywnej zbiórki odpadów pochodzących z butelek jednorazowych z tworzyw sztucznych na napoje o pojemności do 3 litrów. Wymóg ten nakłada na wprowadzających na rynek produkty w opakowaniach poziom 77% selektywnej zbiórki do końca 2025 roku i sukcesywnie 90% do końca 2029 roku. Realizacja celów selektywnej zbiórki ww. dyrektywy w zakresie opakowań z tworzyw sztucznych, szkła i puszek, zmusza w zasadzie kraje członkowskie UE do wprowadzania systemów depozytowo-kaucyjnych. Cały ciężar i obowiązek organizacji systemu depozytowo-kaucyjnego będzie obciążał producentów napojów (zgodnie z projektem ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz ustawy o odpadach UC-98).

Branża przygotowuje się do bardzo trudnego 2023 roku oraz kolejnych lat i trudno jest wskazać na cokolwiek pozytywnego w najbliższym czasie. Na pewno pozytywnym aspektem naszej branży jest jakość naszych produktów oraz dbałość o naszych konsumentów. Na pewno pozytywne jest to, że poprzez członkostwo w Krajowej Izbie Gospodarczej Przemysłu Rozlewniczego, potrafimy budować wspólne wartości odnoszące się do głównych zadań statutowych naszej Izby. Na pewno wartościowe jest to, że potrafimy jednocześnie ze sobą konkurować i współpracować na rzecz całego środowiska rozlewniczego i jego odbiorców.

Dziękuję i pozdrawiam! ●